

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Homo Christianus In Sua Lege Institutus. Sive Discursus Morales

Quibus Totum Hominis Christiani Officium Explicatur; Quídkue is fugere,
quid agere debeat, quàm exactissimè traditur

Segneri, Paolo

Augustæ Vindelicorum, Anno M.DCCXII.

VD18 9063702X

Discursus IV. Demonstratur singularis injuria, quam Peccatum insert
Mysterio Sanctissimæ Trinitatis. Cùm hoc arcanissimum Mysterium
consistat in Unitate Essentiæ, & Trinitate Personarum, ostenditur, ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51653](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51653)

DISCURSUS IV.

*Demonstratur singularis injuria, quam Peccatum
infernæ Sanctissimæ Trinitatis Mysterio.*

*Abevil. 1.
Theolog.
affect. p.
10. med.
2.*

Deam magis perfectam, quæ, in his tenebris, de summa Dei essentiâ haberi possit, voluit esse illam, quâ DEUS verè Trinus & unus, Trinus in personis, & unus in substantiâ representatur: Hæc est illa prærogativa, qua essentia increata à creatâ distinguitur; hæc est mysteriorum omnium mysterium, hæc est miraculorum miraculû; hæc clarè cognita, non solum creaturæ, sed ipsiusmet DEI cor, æternâ replet beatitudine. Quare si peccatum divinis perfectionibus planè oppositum est. *Adversatur supra omne, quod dicitur DEVS*, non poterimus justiorē de tam monstrōsâ illius deformitate habere ideam, quàm si idem ut notabilissimam Sanctæ Trinitatis Injuriam perpenderit. Quare officii mei erit hodie, primò istud divinitatis arcanum pro gradu & capacitate vestrâ explicare; deinde ex hac explicatione inferre, quàm immanis sit injuria, quâ Deus per peccatum afficitur.

I.

II. Sancta Fides duo inter extrema progreditur, quod utrumque diligentissimè evitandum est; hæc sunt Curiositas, & Ignorantia, Curiositas est te-

meraria, quæ divinæ essentia secreta penetrare præsumit, cum ne quidem minimam aliquam essentia creatæ particulam intelligere valeat. Ignorantia, est stupida; quæ divina illa mysteria negligit cognoscere, propter quæ intelligenda Mundo nati sumus. Sed Fides inter duos hos sibi oppositos ambulans scopulos, feliciter veritatis portum ingreditur; dùm neque incomprehensibilem arroganter conatur comprehendere, ne opprimatur à gloria; *Scrutator Majestatis opprimatur à gloria, nec mysteria à DEO revelata meditari omittit, ne graves illas incurrat minas; Si quis ignorat, ignorabitur.*

III. Primum ergo, quod Fides de Sanctissimæ Trinitatis mysterio nobis proponit, est Divina ipsius Unitas. Primum esse, supremus Dominus, immutabilis, infinitus, independens, summè perfectus, non potest esse nisi unus. *Summum magnum unicum sit, necesse est, inquit Tertullianus, nec aliter unum sumum magnum, nisi parem non habens.* Si Deus non esset unus solus; non amplius esset DEUS; quia non possideret illud bonum, quod alter possideret. Neque vobis imaginemini, DEUM esse unum modo, quod alia substantia dicuntur unæ, unus Angelus, una Anima, unus Homo.

IIIæ

Itæ res potius deberent dici unitæ quàm unæ; quia cùm sint substantiæ materiales; ex multis partibus sunt compositæ; & si sunt spirituales, è multis constant perfectionibus. In Essentia verò divina est admirabilis quadam unitas, quæ essentiã suã simplicissimã omne bonum comprehendit; ita ut jurè merito, à Doctoribus non solum una, sed unissima vocetur; quia in illâ præter illam ipsam nihil

Dei, I. de Unit. & uno. *Inter omnia, quæ unum dicuntur, arcem tenet unitas divina Trinitatis.* Præterea non solum hic Deus noster unus est, sed unicus,

& quidem unicus essentialiter. *Unum est necessarium.* Etiam Sol unicus est in hoc universo; sed non est unicus essentialiter; cùm pluries multiplicari possit, quàm nunc sint in cælis stellæ: potest enim Deus vocis suæ imperio totidem creare mundos unico momento, & in quovis illorum velut corporum tam ingentium cor, proprium suum collocare Solem. Quamobrem propria DEI dos est singularitas, nec ullo modo, sicut nec divina natura, ab

Pf. 17. *Quis Deus præter Deum nostrum?* Et hæc est illa gloria, quam per Prophetam protestatur DEUS, se non daturum alteri, & in illius considerationem, particulari cum attentione nos vocat: *Videte, quod ego sim solus, & non est alius præter me.*

IV. Contra hanc ergo tam propriam divinæ essentiæ prærogativam insurgit Peccatum; *Adversatur supra omne, quod dicitur DEVS.* Amando enim creaturam, plurius quàm

Deum æstimando, quasi novam divinitatem homo sibi fingit. *Tibi soli peccavi, ideo dicebat Sanctus ille Rex, tibi soli peccavi, hoc est tibi, qui solus es.* Domine, contra te solum peccavi, qui unus es & multiplicari non potes; ideoque peccando illam tam pulchram coronam à capite tuo auferre conatus sum, ita ut non amplius sis DEUS meus, aut non amplius sis solus. His igitur duobus modis à peccato divina oppugnatur unitas, aperte quidem per Idololatriam, occultè verò per quamvis præceptorum DEI transgressionem.

V. Præteritis seculis tanta DEI veri inolevit ignorantia, ut Dæmon facile tam enorme mendacium toti humano generi persuaserit; plures in Mundo esse Deos; imò tot, quot essent creaturæ, aut in utilitatem, aut hominis perniciem productæ. Hoc mendacium malignus hic Veterator obtinuit, ut omnia quasi templa, & totius mundi altaria isti falsæ divinitati dedicarentur; arte non absimili illi, quæ superbissimus quondam ille Rex usus est, qui cùm non posset cum exercitu suo transvadare Euphraten, illum in plures quàm centum rivulos divisit, adeoque facile superavit. Eodem modo cùm Diabolus magnam illam submissionem à naturâ omnium cordibus erga primum illud Esse impressam vincere non potuerit, hanc innatam submissionem in tot divisit partes, quot adorabantur idola, ut illam vero DEO auferret. Postquam verò adventu JESU Christi ejusque Passione tam enormis ignorantia è Mundo pro-

scripta est, verusque DEI cultus stabilitus alius Dæmoni, divinæ se opponendi unitati, non superest modus, quam peccatum; non quidem Intellectus, sed cordis idololatria; quæ DEO unicæ essentia gloriæ occultè furatur, aliâque quasi in creaturis, summo bono prælati, divinitatem constituit, ita ut inter idololatriam, & aliâ peccata hæc sit differentia, quæ est inter latronem publicum, & furem privatam. Latio apertâ fronte medio die in publicis vijs prædas agit. Fur autem occultus clam, & in tenebrosissimâ nocte aliena invadit. Eodem modo Idololatra quasi latro apertus non veretur publicè hanc propriam Dei invadere gloriæ, quod solus sit; sed publicè templa & altaria exstruit, aliâque, quam Illi, victimas, & sacrificia offert; Peccator verò ordinarius, quasi fur occultus, hanc ipsam DEO aufert gloriæ; sed tacitè, & in corde suo pro victimis, non tauros aut agnos, ut loquitur Sanctus Joannes Chrysostomus, sed quod pejus est, animam propriam sacrificat. Et hæc non ex amplificatione dicta sunt, sed simplicissimæ veritati sunt consentanea.

S. Thom.
2.2.9.77.
art. 4.

S. Cyp.
de dupl.
m.

VI. Aliqui putarunt, à timore interris multiplicatos fuisse Deos: sed stolidi illorum fuit opinio, non enim timor, sed amor in causa est, ut creatura pro Deo colatur. Amor ille summus, quo bonum aliquod creatum bono increato præferimus, quasi idolum aliquod in nobis efficit. *Quidquid homo DEO anteponit, Deum sibi facit.* Inquit Sanctus Cyprianus, & hoc ipsum alii quoque Doctores asserunt

Imò illud ipsum DEUS in Scripturis affirmat, cum nunc avaritiam, nunc ambitionem, modò libidinem, modò alia vitia practicam vocat idololatriam. *Israël si audieris me, non eris in te Deus recens neque adorabis Deum alienum*: quod idem est ac dicere, non peccabis; ut varii explicant interpretes; his primis verbis, *non eris in te Deus recens*, significare volunt internum cordis peccatum, quod primò committitur; reliquis autem, *non adorabis Deum alienum*, indicant externum operis peccatum, quod sequitur ex interno; quia in substantiâ peccare, est, Deum pro arbitrio suo sibi formare, constituendo in bono aliquo creato ultimum finem, & colendo tale bonum tanquam DEUM; hoc est, cum amore prælationis in comparatione summi boni creatura diligitur, quemadmodum sæpius vobis dixi, ut cordibus vestris bene imprimatur hæc veritas, quæ plûs quam omnes aliâ à peccato mortali committendo vos deterere debet.

Verum est, Christianos, cum DEUM offendunt, non præsumere Divinitatem DEO aufere, eumque in corde suo negare; sed solùm tanquam collegam imperij admittere, illique & Dæmoni simul & eodem tempore servire velle, qui est alter modus DEO coronam auferendi. Sed hoc ipsum impossibile est. Hanc enim facere divisionem, idem est, ac velle DEUM non amplius esse solum, non amplius simplicem, non amplius unicum, ac illum ipsum esse, qui est. *Audi Israël: Dominus DEUS tuus, unus est.*

Quare

Quare considerate obsecro, an non stultæ sint illæ excusationes, quæ sapius adferuntur à peccatoribus, dicentibus, quòd licet Deum offendant, se nihilominus illi devotos esse, exhibere charitatis opera, frequentare Ecclesias, sapius pro animabus in purgatorio deventis ad Deum preces fundere. Non equidem his operibus, licet bonis, salutem suam adipiscantur, si à peccatis non desistant. Hoc est cultum Deo debitum dividere, unam illi partem, alteram creaturis attribuere, ut solent illi, qui jurant in Domino, & jurant in Melchom: imò hoc est creaturis majorem, minorem verò partem Deo dare. Si DEUS non habet totum, neque etiam partem desiderat. Aliàs enim nimis turpiter divina ipsius untras violaretur, quia, sicut jam ante dixi vobis, idem est peccare, ac alteram Deitatem, idololatriam quidem magis occulta, sed non minus Deo injuriosam, nobis que, quam manifesta illa, minus damnosam cordi nostro inferre. *Ante me non est formatus Dominus, inquit DEUS, & post me non erit.*

VIII. Hinc etiam magna illa nascitur turbatio, quæ à peccato in te nos suscitatur, ut intelligamus quam verum sit, non esse in animam pacem, quæcunque se DEO opponit. *Quis resistit ei & pacem habuit?* Testabuntur hoc omnes peccatores, qui si veritatem fateri velint, dicere cogentur, nunquam se magis contentos fuisse, quam cum bene vixerunt. Causa istius perturbationis est, quòd novum Dominum contra suprâ dictam

prohibitionem in throno cordis sui collocarint. *Non eris in te DEVS recens.* Si in Mundo, plusquam unus possibilis esset DEUS, omnia solum deorsumque verterentur. Quam calamitatem in quocunque Imperio non adfert multitudo capitum ad coronam aspirantium? Quamprimum hæc ambitio Romanorum Monarchiam invaluit, statim in visceribus suis majores experta est strages, quam unquam aliis ipsa intulerit. Similem omnino perturbationem peccatores in microcosmo, id est, in homine excitant; quare non mirentur, si similes in potentiarum rebellionem, in cogitationum strepitu, totiusque spiritus perturbatione indubitanter effectus experiantur. Aliter enim fieri non potest. Dare alicui lapidi duo centra, quid faciet miser, dum à quovis illorum attrahetur? tremebundus hærebit, incertus, quò se inclinet, Eodem modo cum homo à ratione versus centrum suum, quod est DEUS, inclinatur, trahaturque eodem tempore à passione quâdam versus aliud boni cujusdam creati centrum, adeò amati, ut præ illo Deum ipsum aspernetur, necesse est, ut miser semper inquietus hæreat. *Inquietum est cor meum, donec requiescat in te:* Hæc est quædam violentia, quæ naturæ infertur, nec est ulla violentia, quæ non pariat molestiam. *Si quid violentum est, etiam acerbum erit.* Ecce igitur Charissimi, validissimum ex hoc argumento motivum resistendi peccato, illudque fugiendi; eidem enim consentire, verè nihil est aliud, quam

Deum derelinquere, Deumque alienum sibi constituere, qui vobis, ut loquitur Propheta, neque de die, neque de nocte quietem concedat. Quamvis primum motivum deberet esse, hanc Deo non inferendi injuriam, ut in locum ejus ponatur creatura, ipsique gloria, quæ à singularitate ipsius, non tanquam supremi, sed Solius essentia provenit, auferatur.

Jer. 15.
13.
Job 23.
13.

IV. Cardinalis Baronius refert, Caligulam Imperatorem statuam suam in Templo Hierosolymitano collocare voluisse, ut à Judæis tanquam Deus adoraretur. Quæ iniquitas cum in civitate innotesceret, populum in sex se turmas divisisse, Senes, Adolescentes, Pueros ex una parte, ab altera Virgines, Conjugatas & Viduas, adeoque unitos ad Præsidem Romanæ palatium cucurrisse, prostratosque in terram, manibus à tergo ligatis, capillis cinere aspersis, flevisse, elatioque tristi clamore eundem Præsidem rogasse, ne permitteret hominem in templo adorari, quod ad veri Dei gloriam exstructum esset. Nunquam minus quisvis Christianus facere deberet, quando Diabolus a veralibus suis suggestionibus illi bonum aliquod creatum in altari cordis sui collocandum proponit. Si non aliud illud disturbandi idolum, occurreret medium, vocem in cælum attollere oporteret, humique prostratum prius lachrymis consumi, quam peccato consentire, coramque toto inferno sæpe sapius protestari; unum esse DEUM nostrum, & non esse alium præter il-

lum, nec justum esse, eundem cum alio comparare. *Vnus est altissimus Creator omnium & metuendus nimis.* Et adhuc erit aliquis, qui contrarium audeat, ut ejecto DEO vero, primitis statim suggestionibus diabolicis cuiusvis idolo locum cedat in corde suo?

X. Verum hucusque non fecimus vela, nisi, ut ita dicam, juxta littera, nec adhuc altum Mare argumenti propositi intravimus; ad demonstrandam enim Dei unitatem, etiam ratio naturalis accedit. *Non est bona pluralitas principantium. Vnus ergo princeps.* Necessè est igitur, ut altum hoc Mare ingrediamur, quò sola fides dux noster erit. Hoc pelagus est Sanctissima Trinitas, id est lignum distinctum præ alijs notabilissimum, credentes enim naturæ divinæ unitatem distinguunt à Genalibus, agnoscensque personarum Trinitatem à Turcis & Judæis separantur, quibus de tam magnâ veritate nihil innotuit. Ut de tam sublimi mysterio aliquid intelligamus, quod cum ipsa luce sua se abscondit, *lucem inhabitat inaccessibleem,* primo scire oportet, infinitas esse in DEO perfectiones, quæ solâ intellectus nostri acie cognosci non possunt. Naturaliter enim ex operibus Deum cognoscentes, nihil aliud intelligimus, quàm opera ipsa demonstrant; unde à pulchritudine, ab ordine, à Mundi unitate, bene quidem potentiam, sapientiam, & unitatem Creatoris inferre possumus, sed absque ulâ comparatione semper plura cognoscenda restant, quàm quæcunque à maximis ejus operibus pro-

proponuntur. Qui Moyses intueretur statuam à celeberrimo Michaële Angelo exsculptam, facile quidem ex illa mirabilem artificis manum ad ipsa quasi saxa animanda colligeret, sed non ita reliquas præclaras ejusdem virtutes, pietatem, prudentiam, profapiam, cognationem, aliásque prærogativas, quæ ad artem statuariam nullam habent relationem, addisceret. Non aliter accidit, qui creaturas contemplantur, bene quidem ab ipsis proprietates aliquas DEO convenientes arguere potest, tanquam illarum Auctori; sed non eas, quæ non ut Creatori conveniunt, deprehendere licet. Tales sunt proprietates personales, ad quas creaturæ nullam specialem dicunt relationem, secundum originis oppositionem, quæ est inter Personas divinas, sed solum secundum ejusdem essentia identitatem.

XI. Magni igitur hujus mysterii veritas quam nunc explico, tota est de Fide, id est talis, quæ licet ab humano intellectu non capiatur, tamen credi debet; qui enim dictis non vult præbere fidem, illi inter nos non erit locus, talem è schola Christi eicere oportebit. *Si aliquis est, qui totaliter eloquus resistit, longe erit à nostra Philosophia.* Ita S. Dionysius Arcopagita pronunciat. Et quoniam hæc veritas non tantum est de Fide, sed etiam veritas, supra quam omnes aliæ fundantur, ideo ipsemet unigenitus Dei Filius de caelo descendit in terras, ut ore proprio illam doceret. postquam quater mille annis genus humanum totum, aut quasi totum in illius ignorantia deti-

nuisse, quasi prius in schola naturæ erudiendum & disponendum, ut ita magis aptum ad sublimem hanc lectionem audiendam redderetur, postea in aperta gratia scholâ tradendâ. *Unigenitus Filius, qui est in sinu Patris, ipse enarravit.* 18.

XII. In hoc igitur divina natura singulariter ab omnibus creatis naturalis est differentissima, quod in una simplici substantiâ tres contineat Personas divinas, quæ vocantur Pater, Filius & Spiritus sanctus, & talicum ordine, ut Pater ab alia persona non procedat, Filius procedat à Patre, & Spiritus sanctus à Patre & Filio procedat. Attamen non debetis credere, aliquam ideo inter illas esse inæqualitatem: increatus est Pater, increatus Filius, increatus Spiritus sanctus. Imensus est Pater, imensus est Filius, imensus Spiritus sanctus. Independens est Pater, independens Filius, independens Spiritus sanctus, & sic de cæteris. Neque ideo sunt tres increati, tres immensi, aut tres independentes, sunt unus solus. Et in hoc ordine essentiali & æterno tamque æquali consistit infinita illa pulchritudo, in cujus comparatione tota universi pulchritudo, quasi cicindela, apparetente sole, disparet. Ad declarandum aliquid de supremo hoc mysterio variis uti possem similitudinibus, quas frequenter sancti Doctores usurparunt; sed ut melius à vobis intelligat, unam solum magis propriam adducam. Imaginamini vobis adolescentem, qui attentè se in speculo contemplantur; in illo ipso contemplantur actu planè sibi similem in illa crystallo imaginem

pro-

producit, vidensque se tam formosum, eodem tantopore amare se incipit. Hoc ipsum cogitate in divino hoc mysterio fieri, sed modo infinites perfectione, hoc est Deum omnino decente, Pater enim æternus in purissimo divinæ naturæ suæ speculo se contemplans expressissimâ sui ipsius producit imaginem, sed substantialem, quæ cum sit in ipso DEO, est pariter DEUS, quia ab ipso omnes divinæ essentia perfectiones recipit. Hic Pater & Filius videntes se adeo pulchros, necessariò sibi de se ipsis complacent, & se amant invicem, & hic qui inde resultat amor, est tertia Persona, hoc est Spiritus sanctus in omnibus & per omnia aliis divinis personis æqualis, ut, qui eandem naturam æqualiter participat. Hæc sunt mirabilia, quæ in rebus creatis ne quidem somnare, multò minùs supponere licet. Quare similitudo antè allata, uti & reliquæ, quæ à viris Doctis adducuntur, verè potiùs nobis, quàm DEO conveniunt, suntque, quemadmodum observat S. Hilarius, exiguæ nostræ capacitati, non sublimi tantumysterii altitudini, omnem intellectum excedenti, proportionatæ. Verùm quid factu opus? oportet nihilominus illis nos uti, ut aliquid de his: quæ Deus revelavit, intelligamus; quod licet semper parum sit, multò tamen pluri, quàm clara & conspicua perfectionū purè creatarum cognitio æstimanda est. Rerum enim cælestium quamvis obscura cognitio semper evidenti rerum terrenarum perspicuitati longè præferenda est. Tantò magis, quia omnes Christiani non tantùm in confuso,

S. Thom.
2. 2. q. 1.
ar. 8.

sed etiam distinctè hoc mysterium credere tenentur. Fide nobis manifestum, quod omnium aliorum mysteriorum principium est, & finis. Unde Christianus, qui nihil de illo sciret, Christianus minimè dicendus esset.

XIII. Præterea incomparabilis huius arcani Divinitatis cognitio plura de DEO nobis manifestat, quàm omnes speculationes de ipso à nobis secundùm solum humanum discursum formatæ detegere possent. Quod si enim DEUS non sit unus aliarum rerum modo, sed ita unus sit, ut etiam simul sit Trinus, clarissimè colligitur, etiam in aliis perfectionibus, non esse ne quidem modo ordinario perfectum, sed tali, qui plusquam credi possit, longè quascunque hominum cogitationes & conceptus transcendat. *Ecce DEUS magnus vincens lib. 16. scientiam nostram.* Hoc igitur modo valde crescit Idea, quam de divina bonitate formamus; si enim illa non nisi limitatè se communicare posset; quemadmodum facit in creatione, quomodo esset infinita? Omnis boni proprium est, minùs vel magis se communicare, prout in se majus aut minus est; idèoque, si bonum finitum se ipsum modo diffundit finitò, oportet necessariò, ut bonum infinitum secundùm proportionem, id est, infinites se communiqueet. Crescit divinæ potentia existimatio, quæ siquidem est illa potentia, quæ non solum omnia producit, quæ extra se vult producere, sed etiam intra se terminum omnipotentis efficacia suæ proportionatum producit; id est, *Filium suum divi-*

Math.
11. 25.

divinum, qui æqualem habet cum Patre omnipotentiam! Crescit divinæ Sapientiæ æstimatio: an non enim mens est admirabilissima, quæ veritates infinitas, claras, & certas solo verbo exprimit, verbo quidem ipsimet menti simillimo: Crescit æstimatio Beatitudinis, quæ felicissima hæc essentia gaudet; cum gaudium, quod ex contemplatione luptus resoltat, est æquè infinitum, ac ipsemet Deus. Et sic de alijs divinis perfectionibus discurre licet, quas hoc Sanctissimo Trinitatis mysterio, à nobis bene intellecto, modo supereminenti cognoscere possumus, ita, ut Philosophi, quibus de hoc mysterio nihil innotuit, multò minùs de DEO cognoverint, quam hodie inter nos mysterij hujus non ignara vetula cognoscat. *Confiteor tibi Pater, Domine celi & terræ, quia abscondisti hæc à Sapientibus & prudentibus, & revelasti ea parvulis.* Nescio an nimium in hac explicatione me detinuerim, sed non erit plus, quam necesse sit, si hinc clariori quadam hujus altissimæ veritatis luce inducti abiveritis: propter hanc enim cognoscendam in cælis creati sunt Angeli, & in terris homines; imò ad illam explicandam Deus ipse descendens è caelo assumpsit carnem nostram, ut tam ingens mysterium humanâ linguâ nos doceret. Transeamus nunc ad specialem injuriam demonstrandam, quæ peccato mortali Personis divinis inferitur, quæ est præcipuus hodierni Discursus finis.

II.

XIV. Ut autem Auditorum meorum
R. P. Segneri Christi, Inscr. Tom. II.

omnium capacitatj me accomodè, necesse est omnino planâ me incedere viâ si enim vobis ostendere vellè, quomodo peccatû cujusvis divinæ Personæ sit injuria, secundum personalem illarum proprietatem, valde difficulter à vobis intelligeret: quare, ut meliùs intelligar, necesse est, ut illas potissimum proprietates, quæ singulis attribuuntur, potius producam. Explico me. Omnes perfectiones divinæ absque dubio cuiusvis Personæ divinæ integrè sunt communes, sicut Essentia, supra quam fundantur, omnibus communis est; nihilominus sancta Ecclesia certâ quadam appropriatione Patri adscribit Potentiam, tanquam primo principio, Filio Sapientiam, velut illi, qui per intellectum est, & Spiritui sancto Bonitatem, tanquam illi, qui per amorem productus est. Secundum talem ordinem, sicut manifestior erit injuria, quæ Deus à peccatoribus afficitur, ita etiam faciliùs erit, ut quivis vestrum illam bene intellectam execretur.

XV. Patri igitur æterno attribuitur Potentia: contra quam, advertite obsecro, quæ cum temeritate insurgat Peccatum. Scire oportet tam vastam tamque universalem esse Dei potentiam, ut sine ipsâ nihil quidquam fiat in Mundo. Si unicum suspirium emittere vultis, necesse est, ut ad illud emittendum Deus vos adjuvet: Si vultum ad aliquid vertere vultis, necesse est, ut ad illum verendum Deus opem suam præbeat; si de pavimento paleam attolere, necesse est, ut Deus etiam ad illam ele-

G. ... van

S. Thom.
I. p. q. 49.
ar. 2.
q. 1. 2.
q. 79.
ar. 2.

vandam malum vestram adjuvet, al às enim nihil unquam fieret; nec manus ad id, quod vellet, moveret, nec oculi verterentur, nec ullum suspirium emitteretur. Quando igitur Peccator aliquod malum committere decernit, Deus ne libertatem illi auferat, hanc malignæ voluntatis electionem non impedit, sed eam permittit, peccatori-que dat esse, posse & operari. Quamvis igitur non inclinet ad peccatum Deus, quod totum perversæ voluntatis nostræ partus est, tamen ad illas concurrunt actiones, quibus peccatum committitur, ita, ut, exempli gratiâ, cum vindictæ cupidus vulnerat inimicum suum, verum sit, Deum ad vindictæ malitiam non determinare, imò vehementer eam abominari, ne tamen hominem concessæ libertatis possessione privet, illas operationes, quibus vindicta per manum illius, qui vulnerabat, exercebatur, & à quo odium corde fovebatur, Ipse etiam à peccante determinatus adjuvat. Quod adeò divinæ Potentiæ contrarium est, tamque durum, ut ad illud explicandum acerbis servitutis & laboris terminis utatur. *Servire me fecisti in peccatis tuis, præbuiſti mihi laborem in iniquitatibus tuis.* Miserrime peccator, inquit Deus; cum tu mihi servire deberes, me cogis, ut serviam tibi, & quidem in re maxime odiosâ, quæ excogitari possit, hoc est, *in iniquitatibus tuis.* Quid nunc amplius dici potest, quam Deo contra Deum uti, nec solum creaturis, sed etiam Creatore abuti? & hoc tam intolerabili cum labore, ut omnipotentia mea

doleat? *Præbuiſti mihi laborem in iniquitatibus tuis.* Audacia hæc est immanis, Tyrannisque inaudita. Burdigata famosa Galliæ civitas Regi suo rebellis, postquam armis priori Domino subjecta fuit, veniam quidem impetravit, sed audite, quibus cum conditionibus. Ut magistratus in foro publico propriâ manu libertatis suæ privilegia, antiquitatis civitati donata, combureret. Hoc propria manu privilegia comburendi mandatum fuit sine dubio iustissimi Dominij, & gloriosæ possessionis actus, quem in cives propter obedientiam sibi debitam exercuit. Ceterum cogitare quæso, quàm durum fuerit his civibus condemnatis, ut magnitudinis suæ ipsi forent garnifices, nec solum pœnam subirent, sed etiam suis manibus eam infligerent. Hoc modo intelligetis, quàm detestabilem Deum peccatis vestris cogatis subire servitutem, cum illarum actionum executorem ipsum esse cogitis, quibus peccata ipsi tam injuriosa, in lucem proferuntur, vultisque, ut Deus propria manu contra suam Majestatem operetur, ita ut cum tam miseris sitis, ut nec stipulam quidem è pavimento attollere possitis, omnia à Deo mutuemini, quibus eum oppugnetis? *lob. 15. Contra omnipotentem roboratus est.* Homo ingratus & infidelis contra omnipotentem roboratus est. Non autem se ipsum roboravit, sed roboratus est. Libero enim suo arbitrio Deum coëgit, ut sibi vires præstaret, quibus contra illum ipsum abuteretur.

XVI. Hæc

QUA A PECCATO SS. TRINITAS AFFICITUR.

si

XVI. Hæc est illa injuria, quam Peccator Potentiæ Patris irrogat, Sed non est minor, quâ Filij Sapiaentia afficitur. Quandoquidem divina Sapiaentia necessariò requirit, ut cum omnia sint oculis illius aperta, etiam pariter omnia cognoscat & comprehendat, ut ne unquam ullo modo omnibus præsens ab aliquo cogitationem possit divertere. Quamobrem considerate ingentem illum despectum, quo quivis peccator oculos Dei contemnit; quos objecto tam abominando ad gravissimam indignationem provocat. *Ut provocarent oculos Majestatis ejus.* Reus captus ad supplicium ductus hoc habet solatiij, quòd ipsi liceat velare oculos, aut saltem claudere, ne parata mortis suæ instrumenta intruere cogatur. Hoc Deus non potest, necesse est, ut præsens omnium peccatorum aspiciat iniquitates. *Omnes iniquitates eorum in conspectu Dei.* Hinc est, quòd quodvis peccatum dicatur Dei oculos provocare; necessariò enim coram oculis ipsius committi debet. Quare (si de affectibus divinis humano modo discurrere licet) cum peccatores Leges Dei transgrediuntur, videtur Deus oprare posse, sibi non tantam esse scientiam, quâ abominaciones, honori suo ad eò repugnantes, aspiciere cogatur. Nec insolitus hic loquendi modus nobis apparebit, si illius, quod per Prophetam Populo suo dixit Deus, recordemur. *Averte faciem tuam à peccatis nostris, ne forte malum cogitationum vestrarum ab oculis meis.* Quasi peteret, cum il-

le oculos suos ab illis avertere non posset, ipsi ab oculis suis peccata auferrent, abstinerentque à committendis; qui est unicus modus, ut ab illo videri non possint.

XVII. Dixi, quòd ille sit unicus modus. De cætero enim non solum malum, quod à peccatore temerario committitur, Deus non potest non videre, cum actualiter in divino ejus conspectu peccat, sed etiam non potest non videre, antequam peccet, & postmodum, quando peccavit. Divina siquidem scientia nec oblivioni, nec novitati subjecta est; quare quidquid mali sit, omne illud semper ab æterno vidit, & in æternum quoque videbit. Ideòque illud momentum, in quo peccatis, justissimâ de causâ dici potest, *momentum à quo dependet aternitas*, quia quamvis aliquando confessione illud expletis peccatum, nihilominus nunquam ab oculis Dei aufereris, cujus scientia præterito caret & futuro, solum præsens habet perpetuum. Unde semper iniquitatem vestram intuebitur, quæ semel fuit, licet non sit amplius. Optimè cum Davide clamare poteris. *Averte faciem tuam à peccatis meis.* Sed hoc esset petere aliquid impossibile amantium more; peccatum enim, licet remissum, semper est ante oculos Dei; non quidem amplius in illâ ipsâ formâ, id est, ut ad iram Deum commoveat, sed est nihilominus quasi offensa Altissimæ Majestati illata, & velut maximus divinorum oculorum hostis, ita, ut peccatori

Jerem.
23. 27.

catori nullus superfit modus, quo à divinâ præsentia illam abstrahere possit, quæ replet universum. *Nunquid non calum & terram ego impleo?* dicit Dominus.

XVIII. Denique id, quodd super omnia aggravat injuriam, quæ à peccatore divinæ sapientiæ infertur, est modus, quo Deus peccatū cognoscit. Siquidem Deus non tantum necessario debet cognoscere abominations peccatoris, non solum debet cognoscere semper, id est antequam peccet, & postquam peccavit, sed etiam pariter in divinæ Essentiæ speculo illas debet cognoscere. *Id quod S. Thom. est extra ipsum*, inquit Sanctus Thomas, *P. 1. q. 14. Ar. 5.* *DEUS non intuetur, nisi in se ipso*: Nos ut rem aliquam intueamur, necesse est, ut ad illam oculos vertamus; non ita Deus, ad cognoscendam illam se ipsum aspicit, qui in se tanquam in purissimâ crystallo omnia comprehendit: *non aliunde videns tenebras, quàm à lumine.* Aliàs si hoc modo non cognosceret, scientia divina foret imperfecta, quia indigeret auxilio extrinseco, quasi imperfecta & creata. Quare si ab homine aliquod furtum, fraus, aut luxuria committatur, Deus illud furtum, fraudem aut luxuriam non potest cognoscere, nisi in essentiæ suæ divinæ speculo, semperque ut ita dicam, quoddam inter tenebras nostras & lucem suam facit parallelum. Quare quis poterit comprehendere, quàm turpe tunc debeat apparere peccatum, cum in lucidissimo infinitæ pulchritudinis fundo videatur. *Posuisti iniquitates*

Pf. 89. 7.

nostras in conspectu tuo: seculum nostrum; quod est seculum tam corruptum, tamque perverbum, seculum nostrum in illuminatione vultus tui. Lutum tantò foedius in Adamante, quàm in vitro apparet, quò splendoriorem gradum excellentiæ præ vitro possidet Adamus. Eodem modo, quàm abominabile erit hoc spectaculum, quo iniquitas, essentiæ divinæ iam perfectæ comparata, representabitur? Ajunt, Nerone gladiatoribus assistentem, miserorum vulnera & sanguinem super arenam sparsum, pretioso quodam smaragdo intermedio aspexisse, quo crudeles illæ plage amabiles representabantur. Sic quoque faciunt peccatores: abominations suas in illa contemplantur delectatione, quam ab illis hauriunt, quasi per venustum aliquem smaragdum, ideòque omni destituuntur horrore: imò tam amabiles esse apprehendunt, ut adhuc de ijs jocentur, & exultent. *Quasi per risum operantur scelera.* Cum è contra Deus eas intueatur ut comparatas vultui suo nigidissimo, ac splendidissimo, cujus comparatione apparent sanè turpissima. Quamobrem quàm multò melius foret pro nobis, omnia sufferre mala, quàm tam turpe iniquitatis nostræ objectum in divino ejus conspectu ponere, cogereque, ut contra nos lamentetur, quò purissimam scientiam suam vitæ nostræ perversitate violare voluerimus. *Et fecerunt abominations coram me.*

XIX. Deniq; etiam Spiritus S. Bonitas notabilissimâ à peccatoribus injuriâ affici-

afficitur: Quare per Apostolum Paulum vult nos admoneri, ne tantam sibi amaritudinem adferamus. *Nolite contristare Spiritum Sanctum.* Imaginemini vobis bonitatem Dei, velut amabilissimam Matrem, quæ visceribus suis nos foveat, quemadmodum filius in Matris utero continetur. Talem seipsum ostendit per Isaiam. *Audite me, qui portamini ab utero meo.* Quasi diceret, quemadmodum mater gravida utero suo infanti est omnia; est locus pro habitatione; est lectus pro quiete; est vehiculum ad se movendum; est cibus ad sustentandum; est vita ad respirandum, eodem modo divina beneficentia est homini omne bonum, à quâ omnia divina attributa in utilitatem nostram adhibentur. Potentiâ suâ nos conservat, Providentiâ gubernat, Dulcedine suâ nos demulcet, Misericordiâ veniam impertit, Munificentiâ remunerat, denique Immenitate suâ, Infinitate & Eternitate, totâque essentia suâ nos beatificat. Jam igitur aliquantisper; sed vivaciter, gravem hanc injuriam perpendite; quâ hæc divina bonitas à peccatoribus afficitur; qui non solum eodem tempore, quo tanta ab ipsa recipiunt bona, nullam matris suæ rationem habent, sed etiam inauditâ crudelitate sinum ejus dilacerant: Non igitur sine causâ tales genimibus viperarum à Christo comparati sunt. *Genimina viperarum.* Nam & illi suam pro gratijs acceptis matrem vulnerant, illâque viscera conantur discerpere, à quibus

foventur, tanquæ & tam amabilibus modis nutriuntur.

XX. Adhuc pejus est, non tantum DEI bonitatem à Peccatore offendi, sed ideò offendi, quia tam bona est, & quia insuper infinite bona est, ideò etiam plus offendi. Non est aliqua res in Mundo, quæ minus ideò ametur, quia magis amabilis est, & quæ magis despiciatur, quia contempta minus digna est. Hæ sunt Injurie, quæ à solo peccatore incomparabili Bonitati DEI inferuntur. Si primâ vice, quâ sceleratus ille domum illam infamem ingressus est, crus fregisset, putatisne, illum secundâ vice ingressurum fuisse? Unde ergo illa vobis crescit audacia in peccatum relabendi, nisi ab illa divina bonitatis æstimatione, quæ post offensas reiteratas penitentiam vestram expectat, veniamque offert? *quia non profertur cito contra malos sententia, absque timore ullo filij hominum perpetranti mala.* Ex hoc ipso igitur capite, quia tam amabilis, tamq; æstimabilis est Deus, ipsum offenditis, & ad Iteram provocatis. Præterea, si Bonitas divina aliquem haberet terminum, timeretis peccata peccatis addere, dubitantes, ne foret ad tam multa dimittenda se non extenderet. Quia verò non ignoratis, Bonitatem Dei carere limitibus, eadem perfectione suâ pro motivo ad peccata vestra multiplicanda abutimini. Quia ergo Dei bonitas est infinita, eam vos magis magisque absque ullo timore offenditis, & quod à natura sua infiniti amoris est motivum, illo vos ad infinitas Deo injurias inferendas, nec

Rom. 2.
4. solū ad Bonitatem illius, sed ad Bonitatis ejus divitias omni fide superiores; spernendas abutimini. *An divitias bonitatis ejus contemnis?*

2f. 46. 8. XXI. An hoc non sufficeret, ut sapere disceremus, & intra nos ipsos reverteremur? *Memorote istud, & confundamini*, dico vobis cum *Isaia*; *redite pravaricatores ad cor*. Charissimi, pudeatq; vos peccatorum vestrorum hucusque commissorum. verā nque posthac viam ingrediamini. Quando confessuri estis, memineritis peccando vos pro arbitrio vestro vobis Deum fecisse, imō vos ipsos vestri ipsorum idolum factos esse. *Elevatum*

Ezech. 28
28. *est cor tuum, & dixisti: Deus ego sum: dedisti enim Cor tuum quasi cor Dei*. Clamabat conscientia, alium non esse præter unum Deum, ideōque illum audiendum, eique parendum esse, vos autem perversā voluntate vestrā respondistis, alium à vobis non cognosci Deum, quam beneplacitum vestrum: *dedisti cor tuum, quasi cor Dei*. Vosque tanquam ab illo independentes habuistis, & quasi absolutos arbitrij vestri Dominos. Dixisti: *Deus ego sum*. An non vobis videmini propter hæc confusione replendi. *Isaia* confessuri in memoriam revocaveritis? Quod si posthac Diabolus ad similem vos rebellionem sollicitaturus est, *redite pravaricatores ad cor*; Considerate, an non æquum sit ut, cum Deus essentia suā sit unicus, simplex & singularis, primum in anima vestra locum possideat, & à vobis absque æquali colatur? Et quia tanquam Christiani digni facti estis, ut

2f. 46. 8. ram altum sanctissimæ Trinitatis mysterium credatis, *Memorote istud, & confundamini*; perpendite quælo, quā injuriā Potentiam Patris affectetis, cum illius concursum concupiscentijs vestris servire coëgistis; quantopere Sapientiam Filij despexeritis, quoties ante oculos illius abominabiles vestras potuistis. Quantopere Bonitatem Spiritus Sancti offenderitis, quoties ad liberius peccandum ipsius benignitate abusi estis, Quamobrem, si posthac Diabolus, Mundus & Caro ad tales iniquitates vos instigent, huc inimicorum ternario, Honorem Sanctissimæ Trinitatis debitum opponite. *Redite pravaricatores ad cor*. Considerate infidelem altissimi hujus mysterij ignarum non eā, quā vos ejus cogitatione illuminatos, gravitate legem Dei violare. Ille aliquo modo in extremo judicij die excusare se poterit, sed quam vos excusationem adferetis? qui Principem quandam in medijs noctis tenebris offendit, illi bene potest dicere? Domine, egote non cognovi, Sed qui illum pleno die, in propria aula, in cubiculo & throno regio offendit, ignorantiam suam prætere non potest. Quamobrem, Charissimi, inexcusabiles erimus, si peccatis peccata addere perrexerimus, postquam Christiana lex tantam nobis de Deo, tribusque divinis Personis, mediante Fide, notitiam tradidit, tamque stricto servitutis particularis nodo per Baptismum, earum nomine nobis collatum, omnes devinxit. *Euntes ergo docete omnes gentes; baptizantes eos in nomi-*

Matthi.
28, 8.
ne

QUA A PECCATO BENEFIC, INCARNAT, AFFICITUR. 55

ne Patris, & Filij, & Spiritus Sancti.
Hoc igitur imposterum inviolabile
nostrum deberet esse propositum, si
non indignè Christiani characterem
gerere voluerimus. Una anima so-
lâ sit unius solius DEI, tres illius po-

centiæ, omnes in trinum divinarum
Personarum, quarum sunt velut ima-
go, obsequium semper dedicata sua-
to. *Meminerim tui, intelligam
te, diligam te, ô beata
Trinitas.*

Aug l. 5.
de Trini.

DISCURSUS V.

De Injuria, quam Peccatum infert Beneficio
Incarnationis.

Nus ex illustriori-
bus titulis, qui-
bus Isaias Prophe-
ta Salvatorem Mundi
insignivit, est, quod
illum Admirabilem

appellârit. *Vocabitur nomen ejus Ad-*

mirabilis: sed quid vult dicere Admi-
rabillitur effectus aliquis admiratio-
nem moveat, Sanct. Thomas requirit
contradictionem sic apparentem,

ut ad primum Intuitum vera ejus

causa ignoretur. Verùm quæ ma-
gis insolita, magisque abstrusa in-
ter homines poterat videri contradi-

ctio, quàm duas naturas infinitè à
se invicem distantes in unâ personâ u-
nitas intueri, sicut sunt natura divina
& humana? Si hunc Mundum nihil-
lo unitam videretis, an non vehe-
menter admiraremini? Attamen ma-
jor inter DEUM & hominem, quàm
inter mundum & nihilum intercedit
distantia, quare DEUM hominem
factum intueri, est nihilum cum u-
niverso unitum videre. Cur igitur
in admirationem rapi non debere-

mus, maximè si consideremus, non
solum Deum hominem factum, sed in
statum hominis miserî, dolentis &
mortui se demisisse; & quod immen-
sum superat, omne quod dici potest,
in peccatoris habitu & forma compa-
ruisse, quod est minùs, quàm nihil-
lum? Admirabilis igitur vocatur Re-
demptor noster; quia in terras de-
scendens contradictiones omnium
possibilium maximas in se recepit,
univertque. Nihilominus in hoc ipso
prodigioso objecto nova à peccato-
ribus admirationis causa adjungitur
contrarietatibus ab illis enascentibus.
Audio Salvatorem nostrum ab illis in
signum positum esse, cui corâ morum
suorum contradictione se opponunt
In signum cui contra dicitur. Quæ est Luc. 2.
igitur major admirandi causa, quàm
videre DEO homini factò ab homi-
nibus contradici, pro quibus se ho-
minem fecit? Magna hæc contradi-
ctio, quæ tantopere à peccatorum
malitia augetur, erit præsentis Di-
scursus mei materia; in quâ ex una
parte ostendam, quantum boni à Fi-